

28.10.2009

BIOTEKNIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTASUUNNITELMA 2010

Biotekniikan neuvottelukunnan (BTNK) tehtävät neuvoo-antavana elimenä on asetettu valtioneuvoston geeniteknikka-asetuksella (928/2004). Neuvottelukunnan päätavoite on olla interaktiivinen ja proaktiivinen yhteistyötaho biotekniikan eri toimijoiden eli yleisön, tutkijoiden, soveltajien ja virkamiehistön välillä.

Geeniteknikka-asetuksen mukaan biotekniikan neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) edistää biotekniikan ja erityisesti geeniteknikan alalla yhteistyötä viranomaisten, alan tutkimuksen ja toiminnanharjoittajien kesken sekä järjestää alan tiedotusta ja koulutusta;
- 2) seurata ja edistää biotekniikkaa koskevaa kansainvälistä yhteistyötä;
- 3) seurata erityisesti geeniteknikan kehitystä, tutkimusta ja terveys- ja ympäristövaikutuksia;
- 4) edistää eettisten näkökohtien huomioon ottamista geeniteknikassa; sekä
- 5) hoitaa muut ministeriöiden antamat biotekniikkaa koskevat tehtäväksiannot.

VUODEN 2009 TOIMINTA

Nykyinen toimikunta nimitettiin 7. helmikuuta 2008. Toimikautensa toisena vuotena neuvottelukunnan neljä työryhmää ovat pohtineet ajankohtaisia aiheita. Työryhmät käsittelevät 1) geenimuuntelun hyödyntämistä elintarviketuotannossa, 2) biopankkeja ja terveydenhuollon biotekniikkaa, 3) biodiversiteettiä, geenivarjoja ja biomassaa sekä 4) viestintää.

- 1) Geenimuuntelun hyödyntämistä elintarviketuotannossa pohtiva työryhmä julkaisee vuoden 2009 lopussa valmisteleman katsauksen, jolla pyritään antamaan kansalaisille ja tiedotusvälineille tietoa geenimuuntelun käytöstä koko elintarvikkeiden tuotantoketjussa. Julkaisu julkaistaan netti- ja painettuna versiona.
- 2) Biopankkeja ja terveydenhuollon biotekniikkaa käsittelevä työryhmä järjesti toukokuun 2009 ChemBio 09 -tapahtumassa (Helsinki) seminaariin aiheesta *Henkilökohtainen lääketiede* sekä science cafe-keskustelun aiheesta *Voiko biopankin talletussuojaan luottaa?*
- 3) Biodiversiteettiä, geenivarjoja ja biomassaa käsittelevä työryhmä julkaisi Maaseudun Tulevaisuus –lehdessä bioteknologia-aiheisen kuuden yliön sarjan. Yliöt julkaistaan vielä vuoden 2009 aikana yhtenä julkaisuna (netti-versio ja painettu). Lisäksi ryhmä oli vahvasti mukana toukokuun 2009 ChemBio 09 -tapahtumassa vastaten kahden science cafe –keskustelun järjestämisestä. Keskustelujen aiheet olivat *Metsien kestävä käyttö – bioteknologiastako lisäarvoa?* ja *Ruokaa vai polttoainetta?*
- 4) Viestintätyöryhmä vastasi neuvottelukunnan www-sivujen uusimistyöstä ja vastaa vielä vuoden 2009 aikana aloitettavasta www-sivujen käännöstyöstä (englanti ja ruotsi).

Lisäksi neuvottelukunta on hoitanut muut ministeriöiden antamat biotekniikkaa koskevat tehtäväksiannot. Vuonna 2009 BTNK on antanut kolme asiantuntijalausuntoa:

- 1) maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä ministeriön työryhmän ehdotuksesta maa- ja metsätalousministeriön geeniteknikkastrategiaksi ja toimenpideohjelmaksi 2009-2013 (15.1.2009)
- 2) antanut eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (16.2.2009)
- 3) ympäristövaliokunnan pyynnöstä asiantuntijalausunnon koskien ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (12.3.2009)

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Kimmo Pitkänen ja jäsen Maija Kallio osallistuivat 29.-30.10.2009 Brysselissä Belgiassa pidettävään kokoukseen *Joint Meeting of European Advisory Committees on Biosafety in the field of contained use and deliberate release of GMOs* (MEACB-09).

Neuvottelukunta on lisäksi jatkanut yhteistyötä muiden eettisten neuvottelukuntien kanssa. BTNK järjestää 4.11.2009 eettisten neuvottelukuntien puheenjohtajien kokouksen, jossa käydään läpi neuvottelukuntien toimintaa ja yhteistyömahdollisuuksia.

Mikäli resurssit sallivat, neuvottelukunta toteuttaa vuoden 2009 lopulla haastattelututkimuksen kansalaisten suhtautumisesta bio- ja geeniteknikkaan. Haastattelun vaihtoehtoinen toteuttamisajankohta on kevät 2010.

UUODEN 2010 TOIMINTA

Neuvottelukunta pitää kansalaisten ja päättäjien valistamista ajankohtaisista biotekniikan saavutuksista ja haasteista tärkeänä ja pyrkii jatkamaan tätä työtä mahdollisuuksien ja resurssien mukaan vuonna 2010.

Vuonna 2010 päähuomio kohdistetaan geenimuunteluun ja terveydenhuollon bioteknologia-aiheisiin.

Puiteiden luominen monialaiselle keskustelulle kuuluu neuvottelukunnan tehtäviin. Yleisökeskustelut antavat mahdollisuuden vastavuoroiseen kanssakäymiseen kansalaisten ja asiantuntijoiden kesken. Erilaisia, sekä neuvottelukunnan omia, että kansallisten eettisten neuvottelukuntien yhteisesti järjestämiä yleisöseminaareja jatketaan ajankohtaisista aiheista. Lisäksi biotekniikan neuvottelukunta aktivoi tarvittaessa geeniteknikan käyttäjien, viranomaisten ja yleisön välistä vuoropuhelua (esim. muuntogeenisten organismien ympäristösovelluksiin liittyvät julkiset kuulemiset, EU:n direktiivi 2001/18/EY), Laaja-alaisuutensa vuoksi BTNK on hyvä foorumi erilaisten ryhmien näkemysten kuuntelemiseksi ja kokoamiseksi. Kansalaispalautteen kuulemisen käytäntöjä pyritään kehittämään.

Tutkimuksen ja tuotekehityksen seuraaminen

Biotekniikka on nopeasti kehittyvä monipuolinen ala, jonka tutkimusta ja tuotekehitystoimintaa tulee seurata globaalilla, EU- ja kansallisella tasolla. Tulevaisuuden innovaatioiden ja kehityssuuntausten seuraaminen antaa tietoa tekniikan ennakkoidusta kehityksestä ja arvioiduista vaikutuksista yhteiskuntaan sekä ohjaa huomion niihin kysymyksiin, joihin tulee ennakoivasti reagoida.

Neuvottelukunnan perustamat neljä työryhmää jatkavat toimintaansa myös vuonna 2010.

Verkottuminen

Neuvottelukunta toimii aktiivisena verkottumisfoorumina geeniteknikka-asetuksen mukaisesti eli edistää biotekniikan ja erityisesti geeniteknikan alalla yhteistyötä viranomaisten, alan tutkimuksen ja toiminnanharjoittajien kesken sekä järjestää alan tiedotusta ja koulutusta. Verkostoon kuuluvat geeniteknikan alueella työskentelevät ja siitä kiinnostuneet tahot mukaan lukien kansalaisjärjestöt. Myös kansainvälistä verkostoitumista pyritään lisäämään Euroopan komission strategian ehdotusten mukaisesti. Geeniteknikan lakisääteisestä ohjauksesta ja valvonnasta vastuussa olevien viranomaistahojen määrä on lisääntynyt EY:n säännösten kehittymisen myötä. Tulevaisuudessa on yhä tärkeämpää verkottaa toimijat tiiviisti toisiinsa.

- Aktiivinen rooli yhteyksien rakentajana ja välittäjänä neuvottelukunnan jäsenistön taustaryhmien välillä
- Yhteistyö GTLK:n vastuulla olevan kansalaisten kuulemisen käytännön toteutuksessa
- Yhteydet kansalaisjärjestöihin
- Monipuoliset yhteydet biotekniikan toimijoihin, mm. teollisuus, tutkimus, virkamiehistö, yleisö
- Yhteydet päättäjiin

BTNK tekee tutustumiskäyntejä alan toimijoiden luona sekä järjestää seminaari- ja keskustelutilaisuuksia alan sidosryhmien kanssa.

Mietinnöt ja muistiot

Toiminnon painopiste on koota biotekniikka-alan toimijoiden näkemyksiä ajankohtaisista asioista, jotka vaativat myös yhteiskunnan ohjausta. Alan monipuolisuus ja nopea kehitys edellyttävät yhteisen näkemyksen hahmottamista tulevaisuuden sovelluksista jo tänään. Mietinnöt ja muistiot antavat pohjaa viranomaisten yksityiskohtaisille ohjeistuksille ja suosituksille.

Viestintä ja kansalaispalautteen kerääminen

Bio- ja geeniteknikka-alan monipuolisuus ja nopea kehitys korostavat tiedottamisen tärkeyttä. Tiedotus koskee niin tutkimuksesta kuin erilaisista käytänteistä tiedottamista, neuvontaa geeniteknikkaan liittyvissä asioissa sekä asiantuntijatahona toimimista.

- Asiantuntijatahona toimiminen
- Ajantasaiset verkkosivut
- Bio- ja geeniteknikasta kertovat, eri aihepiireihin keskittyvät julkaisut

BTNK julkaisee Henkilökohtainen lääketiede –julkaisun vuoden 2010 aikana. Lisäksi selvitetään vuonna 2006 julkaistun terveydenhuollon bioteknologia –julkaisun päivitystarvetta. Jos päivitys nähdään tarpeelliseksi, se toteutetaan vuoden 2010 aikana.

BTNK:n julkaisuja jaetaan seminaareissa ja messuilla, joihin neuvottelukunnan edustajat osallistuvat.

Seminaarit ja kurssit

Neuvottelukunta järjestää ajankohtaisia, geeniteknologiaan liittyviin kysymyksiin kohdistuvia seminaareja, keskusteluja ja tiedotustilaisuuksia.

BTNK osallistuu tammikuussa 2010 järjestettävään Suomen laajimpaan opetusalan koulutustapahtumaan Educa 2010:een.

BTNK seuraa biopankkilain valmistelun etenemistä. Mikäli lakiehdotus lähtee eduskunnan käsittelyyn, neuvottelunnalla on valmius järjestää aiheesta seminaari ja osallistua asiaa koskevaan tiedotukseen yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa..

Asiantuntijaelimenä toimiminen

Biotekniikkaa ja -geeniteknikkaa koskevien ajankohtaiskysymysten asiantuntijaelimenä toimiminen. Tekniikoiden turvallisen, eettisen ja yleisesti hyväksyttävien toimintamuotojen edistäminen.

- Pyydetyt lausunnot ja mietinnöt
- Osin ennakoiva rooli mietintöjen, lausuntojen ja suositusten antajana
- Asiantuntijapalvelut ja yhteystaho tietoa haettaessa

Liitteet:

- BIOTEKNIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAHDOTUSLOMAKE
- BIOTEKNIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN MÄÄRÄRAHATARPEEN ERITTELY